

Наукова бібліотека ХНТУСГ як складова інформаційно-освітнього простору університету: інновації, проблеми, шляхи розвитку (до 85-річчя заснування)

XXI століття проголошено ЮНЕСКО століттям освіти. Бібліотеки є однією з найважливіших основ цивілізації: без них припинився б розвиток науки та освіти. Які ж ролі, завдання, цінності обирає сьогодні Наукова бібліотека ХНТУСГ як головні?

Історія Наукової бібліотеки є складовою частиною літопису університету, яка пройшла з ним складний шлях становлення. Разом з університетом вона росла і розвивалась, пройшла всі етапи свого розвитку, на сьогодні бібліотека - важливий структурний підрозділ університету, інформаційний та культурно-просвітницький центр.

Нашими головними завданнями залишаються якісне інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу; пошук інноваційних форм бібліотечно-бібліографічної роботи; поповнення бібліотечного фонду; формування інформаційної культури студентів; всебічне сприяння освіті та самоосвіті користувачів; підвищення позитивного іміджу бібліотеки.

До 85-річного ювілею університету був складений і успішно реалізований план заходів. Наукова бібліотека створила електронний ресурс «Літопис ХНТУСГ», що містить статті з державних та регіональних друкованих видань стосовно розвитку і життя університету за

«Навчальний заклад неможливо уявити без бібліотеки, як народ без імені, без пам'яті, без історії, тому що це книги і живі людські стосунки»

В. О. Сухоминський

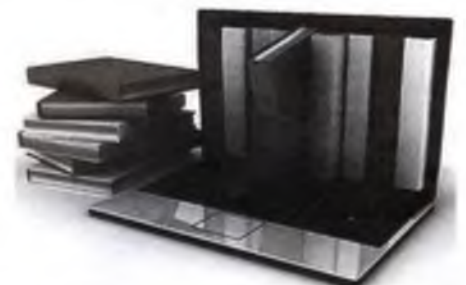
період 1997-2015 рр. Також були розроблені віртуальні огляди «Плеяда керівників університету», «Історія одного життя» (до ювілею Скобло Т.С.), електронний дайджест «Видатні імена нашого університету», фотонарис: «Сторінками історії Наукової бібліотеки ХНТУСГ», проведені в академічних групах слайд-лекції «Історія ХНТУСГ» тощо.

Колектив систематично використовував сайти університету та Наукової бібліотеки, як середовище самоосвіти користувачів. Всього за 2014/2015 навчальний рік виставлено 65 віртуальних заходів, присвячених знаменним подіям та суспільно-значимим датам держави та Харківщини, національно-культурним традиціям, провідним вечним, відомим українським та світовим письменникам, митцям, пам'ятним подіям, а саме, віртуальні буклети «Твори ювіляри»; дежавю, присвячені видатним композиторам; відеогляди, відеобесіди та інші (інформини, виставки, електронні дайджести тощо). За даними лічильника сайту НБ ХНТУСГ зареєстровано 123840 відвідувань сайту, з них: за 2014/2015 н.р. - 51221 відвідувань. Серед них - відвідувачі з різних регіонів України, США та ін. країн. Аналіз статистики відвідувань свідчить про те, що інтерес до виставлених матеріалів постійно зростає.

За останній час значно збагатилися інноваційні аспекти культурно-просвітницької та виховної діяльності Наукової бібліотеки. За ініціативи рек-

тора ХНТУСГ Тіщенка Леоніда Миколайовича колективу бібліотеки запропоновано новий формат спілкування зі студентською аудиторією – години освіченості, які були запроваджені в роботу з першого вересня 2014/2015 навчального року. На основі проведених годин освіченості сформовані тематичні блоки країнознавчого та краєзнавчого циклів: «Історична, культурна, духовна спадщина України та сьогодення», «Видатні постаті України», «Літературна Україна: спадщина та сьогодення», «Мистецтвознавство», «Харківщинознавство», для студентів 1 курсу з метою адаптації тематичний блок «Навчись навчатися». На підставі цих циклів розробляється програма годин освіченості для кожного курсу.

Тільки за останній час співробітники Наукової бібліотеки провели такі заходи: зустріч з ветераном Другої Світової війни Турченком Михайлом Михайловичем (07.05.15), диспут «Молодь і сучасність» (27.04.15), Ярмарок ідей «Я і моя сім'я» (14.05.15), «Від зернини до картини» – зустріч з художницею, майстер-клас по створен-

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. П. Василенка

Головна

- ПРО БІБЛІОТЕКУ
 - Агенти інформаційної системи
 - Бібліотечна адміністрація
- РЕСУРСИ
 - Електронний каталог
 - Листопис ХНТУСГ
 - Періодичні видання
 - Надходження часописів
 - Надходження книг
 - Новітні ресурси Інтернет на офіційній сторінці університету
 - Видання НБ ХНТУСГ
 - Бібліографічні покажчики ХНТУСГ
 - Бібліографічні списки літератури
 - Виртуальні довідкові служби
 - Виртуальна довідкова служба НБ ХНТУСГ
- ІНФОРМАЦІЙНА РОБОТА
 - Виртуальні фестивали
 - Виртуальні огляди
- ПРОЄКТ ПУБЛІКА МІБІОТА
 - Літературні об'єднання та клуби
 - Краєзнавчо-туристичний клуб «Патріот»
 - Вернісі заповіді
- НА ДОКІЖІ ІЗ ЧАСОК ТУРБАНТИ
 - Приклади оформлення бібліографічних списків
 - Наукометричні показники
 - Права та обов'язки авторів
 - Рекомендації до оформлення авторських справ
 - Бібліографічні настанови на придбання документів
 - Програми навчальних дисциплін

ЛІТОПИС ХНТУСГ

Наукова бібліотека пропонує електронний ресурс, створений до 85-річного ювілею славетного Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. Він містить статті з фондів НБ ХНТУСГ: державних та регіональних друкованих видань, що висвітлюють розвиток і життя університету за період 1997-2015 рр. Для підготовки електронного ресурсу було використано гіпертекстові технології, в кожному розділі за алфавітом міститься список публікацій про університет та його діячів за певний рік. Бібліографічний опис здійснено згідно чинних в Україні стандартів. Описи мають гіпертекстові посилання на відповідну публікацію. Електронний ресурс адресовано студентам, викладачам, науковцям, а також всім, хто цікавиться становленням одного з провідних вищих навчальних аграрних закладів України.

- 2015
- 2014
- 2013
- 2012
- 2011
- 2010
- 2009
- 2008
- 2007
- 2006

ню картин із природних матеріалів під супроводом майстрині Аліни Павленко (в минулому студентки університету), творчий конкурс «Яблуко до яблука», присвячений Всесвітньому Дню яблука (29.10-30.10.15), круглий стіл «Світ на перехресті» (7. 10.15), прочитані лекції – огляди, в т.ч. «Цікаве про Харків», «Видатні харків'яни», «Імена героїв в назвах вулиць Харкова», «Міжнародний день миру» тощо. Окремим напрямком є робота з пропаганди та популяризації культурної спадщини держави шляхом організації екскурсій Україною та містом, відвідування музеїв і театрів м. Харкова. Тут активно працюють краєзнавчо-туристичний клуб «Патріот», читацький клуб «Слово», студентський театр «Джерело». Всього за період підготовки до 85-річчя заснування університету бібліотекою проведено 122 інформаційно-масових заходи, які відвідало – 3440 осіб.

Заслужують на увагу довідкова та інформаційна робота бібліотеки: були проведені масові заходи, які присвячені пропаганді технічної літератури «Декада технічної літератури», «День

фахівця» (для слухачів ФПК), «Дні бібліотеки» на кафедрах ННІ МСМ; фахівці бібліотеки брали участь в заході «День механіка», присвяченому професійному святу. Інформаційні виставки нових надходжень (63) та інформаційні огляди (14) нової літератури дозволили користувачам оперативної ознайомитися з новою літературою, визначити її інформаційну цінність. Також було складено 11 інформаційних списків за темами «Харків», «Виховання студентів у ВНЗ», на допомогу курсовому проектуванню підготовлено 23 списки літератури, які виставлені на сайті бібліотеки. Для ознайомлення з новими надходженнями була створена нова рубрика «Книга тижня» на сайті НБ ХНТУСГ.

Стала традиційною така форма роботи як інформаційні повідомлення електронною поштою. Ця форма оперативно дає можливість ознайомити викладачів з новинками літератури, а також зі статтями, які надруковані у часописах. Кафедри та дирекції інститутів ХНТУСГ отримали 693 повідомлення про зміст нових часописів, про нові книги.

Одне з провідних місць в інформаційно-бібліографічній діяльності бібліотеки займає створення бібліографічних посібників - підготовка та видання бібліографічних покажчиків серії: «Бібліографія вчених ХНТУСГ» (7 випусків): Д. І. Мазоренка, П. М. Заїки, Л. М. Тіщенко, Т. С. Скобло, А. Т. Лебедева, Л. М. Лінецького, Савченка П. І. На допомогу бібліотечним працівникам та кураторам студентських груп виходить «Вісник Наукової бібліотеки» (4 випуски).

Невід'ємною складовою частиною діяльності бібліотеки є впровадження інформаційних технологій. За останній час Наукова бібліотека зробила значні кроки зі створення електронної бібліотеки. У 2013 році розпочата робота з бібліотечно-інформаційного забезпечення дистанційної освіти, створюються власні повнотекстові бази даних.

Зусиллями бібліотеки здійснюється просування Вісників ХНТУСГ, часописів «Інженерія природокористування», «Технічний сервіс агропромислового, лісового та транспортного комплексів», «Енер-

гетика та комп'ютерно-інтегровані технології в АПК» в національні науково-інформаційні системи: це координаційна робота з Національною бібліотекою України ім. В.І. Вернадського для забезпечення створення мережових інформаційних ресурсів, що включають зібрання «Наукова періодика України». Також Наукова бібліотека бере участь у створенні корпоративного інформаційного ресурсу «Метабібліографія Харківщини» (ХДНБ ім. В. Г. Короленка).

Створення сайтів фахових видань є одним з основних критеріїв відбору в міжнародні бази даних, в тому числі і БД Scopus. Наукова бібліотека зробила перші кроки в цьому напрямку: були створені індивідуальні сторінки на кожне періодичне видання ХНТУСГ, які при бажанні наукових редакцій можуть бути перетворені в окремі сайти.

Наукова бібліотека у 2014 році ініціювала приєднання нашого університету до проекту «Український індекс наукового цитування» для підвищення популярності авторів ХНТУСГ. Співробітниками Наукової бібліотеки для кожного ННІ ХНТУСГ були проведені семінари «Наукометричні показники і джерела їх отримання» (загальна кількість – 5, відвідало 193 особи).

Бібліотека активно займається науково-методичною роботою. Щорічно проводяться науково-практичні кон-

ференції, семінари, засідання Круглих столів, зустрічі в Клубі ділового спілкування тощо. В рамках цього 8 вересня 2015 року Наукова бібліотека ХНТУСГ провела семінар-практикум «Наукова комунікація в цифрову епоху» для навчальних та міських бібліотек м. Харкова, Харківського територіального об'єднання сільськогосподарських бібліотек, у т.ч. для науковців Національного наукового центру «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини». 27 листопада 2015 року в рамках Всеукраїнської науково-практичної конференції «Слобожанський гуманітарій – 2015» проведено засідання бібліотечної секції «Інноватика в бібліотеках вузів: ресурсне та інформаційне забезпечення науки і освіти».

Таким чином, беручи активну участь у побудові єдиного інформаційно-освітнього простору університету, Наукова бібліотека виконує «Програму сталого розвитку Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка», а безпосередня діяльність бібліотеки базується на основних засадах власної «Концепції розвитку Наукової бібліотеки ХНТУСГ».

Науковій вузівській бібліотеці, як і будь-якій іншій, властиві всі проблеми, що характерні для періодів

глобалізації, модернізації, перебудови, реформування і звичайно ж оптимізації. Змінюється часовий простір, тому, безсумнівно, повинна змінитися і бібліотека, бо вона не може залишатися осторонь процесів, які протікають у суспільстві.

Це вимагає від бібліотеки в умовах конкуренції застосовувати нові методи залучення користувачів, вивчати ринок інформаційних потреб, застосовувати нові, у тому числі медіа-технології, надавати можливість «online»-доступу до фондів бібліотеки, особливо до фахових наукових праць та іншої спеціалізованої літератури.

Будь-яка технологія, яка є в бібліотеках, потребує матеріальних ресурсів. Щоб її запровадити, підтримувати, розвивати і осучаснювати, треба вкладати кошти. Адже технології змінюються майже кожні три роки, техніку треба оновлювати. Натомість, вкладені в бібліотеки кошти повернуться користувачам у вигляді таких преференцій, як вільний доступ до інформації, організовані інформаційні ресурси. Проте на перетворення не треба очікувати, сидіти, склавши руки. Необхідно усвідомити, що для того, щоб мати результат, потрібно самим ставити собі завдання та крок за кроком наближатися до їхнього вирішення, весь час підвищувати свій фах. Все ж таки бібліотека повинна залишитися тим ядром, навколо якого буде розвиватися вся інша робота вищого навчального закладу.

НОВІКОВА Тетяна Вікторівна,
директор Наукової бібліотеки ХНТУСГ

